EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 23.5.2022
COM(2022) 624 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Romunije za leto 2022 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu za leto 2022

{SWD(2022) 624 final} - {SWD(2022) 640 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Romunije za leto 2022 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu za leto 2022

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1] ter zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij [2] in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta[3], s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira Unija. Prispeva h gospodarskemu okrevanju ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, ki spodbujajo rast, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda, hkrati pa krepi odpornost in potencialno rast gospodarstev držav članic. Poleg tega pomaga krepiti vzdržne javne finance ter srednje- in dolgoročno prispeva k spodbujanju rasti in ustvarjanju delovnih mest. V skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 [je bil] najvišji finančni prispevek na državo članico v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost posodobljen [XX] junija 2022.

(2) Komisija je 24. novembra 2021 sprejela letni pregled trajnostne rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2022.

---

1 UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

2 UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

3 Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

Ustrezno je upoštevala ponovno potrjeno skupno zavezo, sprejeto na socialnem vrhu v Portu maja 2021, da se nadalje izvaja evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 25. marca 2022 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda trajnostne rasti za leto 2022. Komisija je 24. novembra 2021 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Romunijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo potreben poglobljeni pregled[4]. Komisija je istega dne sprejela tudi predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2022, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic ter ki ga je Svet sprejel 14. marca 2022.

(3) Ruska invazija na Ukrajino, ki je sledila globalni pandemiji, je bistveno spremenila geopolitične in gospodarske razmere. Vpliv invazije na gospodarstva držav članic je na primer opazen v višjih cenah energentov in hrane ter slabših obetih za rast. Višje cene energentov bremenijo zlasti najranljivejša gospodinjstva, ki se soočajo z energetsko revščino ali jim ta grozi. EU je tudi priča doslej največjemu pritoku ljudi, ki bežijo iz Ukrajine. V zvezi s tem je bila 4. marca 2022 prvič uporabljena direktiva o začasni zaščiti[5], s katero sta bila razseljenim osebam iz Ukrajine dodeljena pravica do zakonitega prebivanja v EU ter dostop do izobraževanja in usposabljanja, trga dela, zdravstvenega varstva, stanovanj in socialnega varstva. Za Romunijo je še posebej pomembna izredna podpora, ki se zagotavlja v okviru pobude kohezijskega ukrepa za begunce v Evropi (CARE) ter z dodatnim predhodnim financiranjem v okviru programa pomoči pri okrevanju za kohezijo in območja Evrope (REACT-EU), namenjena pa je za nujno obravnavo potreb po sprejemu in integraciji ljudi, ki bežijo iz Ukrajine.

(4) Ob upoštevanju hitro spreminjajočih se gospodarskih in geopolitičnih razmer evropski semester v letu 2022 nadaljuje usklajevanje širših smernic ekonomskih politik in politik zaposlovanja, hkrati pa se razvija v skladu z zahtevami glede izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost, kot je opisano v letnem pregledu trajnostne rasti 2022. Izvajanje sprejetih načrtov za okrevanje in odpornost je bistveno za doseganje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra, saj načrti obravnavajo vsa zadevna specifična priporočila za države, izdana v ciklih semestra leta 2019 in 2020, ali pomemben del njih. Specifična priporočila za države iz let 2019 in 2020 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241, poleg morebitnih specifičnih priporočil za države, izdanih do datuma predložitve spremenjenega načrta.

(5) Splošna odstopna klavzula se uporablja od marca 2020[6]. Komisija je v svojem sporočilu z dne 3. marca 2021[7] navedla svoje mnenje, da bi morala biti odločitev o deaktivaciji ali nadaljnji uporabi splošne odstopne klavzule sprejeta na podlagi

---

4 Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

5 Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382 z dne 4. marca 2022 o ugotovitvi obstoja množičnega prihoda razseljenih oseb iz Ukrajine v smislu člena 5 Direktive 2001/55/ES in z učinkom uvedbe začasne zaščite (UL L 71, 4.3.2022, str. 1).

6 Sporočilo Komisije Svetu o uporabi splošne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, Bruselj (COM(2020) 123 final z dne 20. marca 2020).

7 Sporočilo Komisije Svetu: Eno leto po izbruhu COVID-19: odziv fiskalne politike, Bruselj (COM(2021) 105 final z dne 3. marca 2021).

celovite ocene stanja gospodarstva, pri čemer bi bila raven gospodarske aktivnosti v EU ali euroobmočju v primerjavi z ravnmi pred krizo (konec leta 2019) ključno kvantitativno merilo. Večja negotovost in znatna negativna tveganja za gospodarske obete zaradi vojne v Evropi, rekordnih povišanj cen energentov in nenehnih motenj v dobavni verigi upravičujejo podaljšanje splošne odstopne klavzule Pakta za stabilnost in rast do leta 2023.

(6) Komisija je 2. marca 2022 sprejela sporočilo, ki zagotavlja širše smernice za fiskalno politiko v letu 2023, da bi podprla pripravo programov stabilnosti in konvergenčnih programov držav članic ter s tem okrepila usklajevanje politik[8]. Navedla je, da se na podlagi makroekonomskih obetov iz zimske napovedi za leto 2022 prehod s spodbujevalne skupne fiskalne naravnanosti v obdobju 2020–2022 na večinoma nevtralno skupno fiskalno naravnanost v letu 2023 zdi ustrezen, hkrati pa se je pripravljena odzvati na spreminjajoče se gospodarske razmere. Napovedala je, da bi se morala fiskalna priporočila za leto 2023 še naprej razlikovati med državami članicami in upoštevati morebitne učinke čezmejnega prelivanja. Komisija je države članice pozvala, naj smernice upoštevajo v svojih programih stabilnosti in konvergenčnih programih. Zavezala se je, da bo pozorno spremljala gospodarska gibanja in prilagodila svoje smernice za politiko po potrebi oziroma najpozneje v okviru pomladanskega semestrskega svežnja konec maja 2022.

(7) Kar zadeva fiskalne smernice, zagotovljene 2. marca 2022, fiskalna priporočila za leto 2023 upoštevajo slabše gospodarske obete, večjo negotovost, nadaljnja negativna tveganja in višjo inflacijo v primerjavi z zimsko napovedjo. Glede na navedeno je treba s fiskalnim odzivom povečati javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost in ohraniti kupno moč najranljivejših gospodinjstev, da bi ublažili vpliv dviga cen energije in pomagali omejiti inflacijske pritiske zaradi sekundarnih učinkov s ciljno usmerjenimi in začasnimi ukrepi; fiskalna politika mora ostati prožna, da se prilagodi hitro spreminjajočim se okoliščinam, in se med državami razlikovati glede na njihov fiskalni in gospodarski položaj, tudi glede izpostavljenosti krizi in dotoku razseljenih oseb iz Ukrajine.

(8) Romunija je 31. maja 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 Uredbe (EU) 2021/241 in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 3. novembra 2021 sprejel sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Romunijo[9]. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, da Romunija zadovoljivo izpolnjuje ustrezne mejnike in cilje, določene v izvedbenem sklepu Sveta. Predpogoj za zadovoljivo izpolnjevanje je, da pri doseganju predhodnih mejnikov in ciljev ni prišlo do nazadovanja.

(9) Romunija je 12. maja 2022 predložila nacionalni reformni program za leto 2022, 4. maja 2022 pa konvergenčni program za leto 2022, kar je po roku iz člena 4 Uredbe (ES) št. 1466/97. Programa sta bila ocenjena skupaj, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni

[8] Sporočilo Komisije Svetu: Smernice za fiskalno politiko za leto 2023, Bruselj (COM(2022) 85 final z dne 2. marca 2022).

[9] Izvedbeni sklep Sveta z dne 3. novembra 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Romunijo (ST 12319/21; ST12319/21 ADDI).

reformni program za leto 2022 odraža tudi polletno poročanje Romunije o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.

(10) Komisija je 23. maja 2022 objavila poročilo o državi za Romunijo za leto 2022[10]. V njem je ocenila napredek Romunije pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil, ki jih je Svet sprejel v letih 2019, 2020 in 2021, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v Romuniji glede na preglednico kazalnikov okrevanja in odpornosti. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi s tistimi izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, ter novimi in nastajajočimi izzivi, vključno s tistimi, ki izhajajo iz ruske invazije na Ukrajino. V njem je bil ocenjen tudi napredek Romunije pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, znanj in spretnosti ter zmanjševanja revščine ter napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(11) Komisija je za Romunijo opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011 in rezultate objavila 23. maja 2022[11]. Ugotovila je, da v Romuniji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Ranljivosti se nanašajo zlasti na zunanje račune, povezane z velikimi javnofinančnimi primanjkljaji, in na ponovno porajajoča se vprašanja konkurenčnosti.

(12) Svet je 3. aprila 2020 sprejel Sklep (EU) 2020/509 o obstoju čezmernega primanjkljaja v Romuniji zaradi neizpolnjevanja merila glede primanjkljaja v letu 2019[12]. Svet je 3. aprila 2020 tudi objavil priporočilo za odpravo čezmernega javnofinančnega primanjkljaja v Romuniji najpozneje do leta 2022[13]. Glede na močno krčenje gospodarske aktivnosti, povezano s pandemijo COVID-19, in s tem povezano potrebo po fiskalnih politikah za podporo okrevanju v letih 2021 in 2022 je Svet 18. junija 2021 Romuniji[14] izdal novo priporočilo, naj čezmerni primanjkljaj odpravi najpozneje do leta 2024. Romunija bi morala doseči ciljni nominalni primanjkljaj sektorja država v višini 8,0 % BDP v letu 2021, 6,2 % BDP v letu 2022, 4,4 % BDP v letu 2023 in 2,9 % BDP v letu 2024, kar je v skladu z nominalno stopnjo rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v višini 3,4 % v letu 2021, 1,3 % v letu 2022, 0,9 % v letu 2023 in 0,0 % v letu 2024. To ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,7 % BDP v letu 2021, 1,8 % BDP v letu 2022, 1,7 % BDP v letu 2023 in 1,5 % BDP v letu 2024. Postopek miruje od jeseni 2021, potem ko je Komisija ocenila učinkovite ukrepe.

(13) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat, je leta 2021 primanjkljaj sektorja država Romunije znašal 7,1 % BDP, dolg sektorja država pa 48,8 % BDP. To je v skladu s ciljnim nominalnim primanjkljajem za leto 2021, ki ga je priporočil Svet. Prilagoditev strukturnega salda za leto 2021 znaša 1,5 odstotne točke BDP, kar je nad priporočenim 0,7 odstotne točke.

---

10 SWD(2022) 638.

11 COM(2022) 624.

12 Sklep Sveta (EU) 2020/509 z dne 3. aprila 2020 o obstoju čezmernega primanjkljaja v Romuniji (UL L 110, 8.4.2020, str. 58).

13 Priporočilo Sveta z dne 3. aprila 2020, katerega cilj je odprava čezmernega javnofinančnega primanjkljaja v Romuniji (UL C 116, 8.4.2020, str. 1).

14 Priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 z mnenjem Sveta o konvergenčnem programu Romunije za leto 2021 (UL C 304, 29.7.2021, str. 107).

(14) Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije v konvergenčnem programu za leto 2022, je v letu 2022 realističen, zatem pa ugoden. Vlada napoveduje, da bo realni BDP v letu 2022 zrasel za 2,9 %, v letu 2023 pa za 4,4 %. Za primerjavo se v pomladanski napovedi Komisije 2022 pričakuje nižja realna rast BDP v višini 2,6 % leta 2022 in 3,6 % leta 2023. Razlike so predvsem posledica visoke inflacije, ki vpliva na kupno moč gospodinjstev, učinka zmanjšanja zaupanja, ki je rezultat mednarodnega okolja na potrošnjo in naložbe, ter negativnega prispevka neto izvoza, saj se pričakuje, da bodo cene energentov še naprej naraščale. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2022 pričakuje, da se bo nominalni primanjkljaj v letu 2022 zmanjšal na 6,2 % BDP, v letu 2023 pa na 4,4 %. Zmanjšanje v letu 2022 odraža predvsem močno rast nominalnega BDP, pričakovano povečanje učinkovitosti pobiranja davkov, zamrznitev večine plač v javnem sektorju ter načrt, da se povečanje odhodkov za blago in storitve, socialno pomoč in druge transferje ohrani pod stopnjo rasti nominalnega BDP. V skladu s konvergenčnim programom za leto 2022 naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2022 povečal na 49,4 %, v letu 2023 pa na 49,7 %. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, pomladanska napoved Komisije 2022 za leti 2022 in 2023 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 7,5 % BDP oziroma 6,3 % BDP. To je višje od primanjkljaja, napovedanega v konvergenčnem programu za leto 2022, predvsem zaradi višjih pričakovanih odhodkov za socialno zaščito in odhodkov za obresti, višjega ocenjenega neto učinka ukrepov za obvladovanje porasta cen energentov, previdnejše predpostavke o pričakovanem povečanju pobiranja davkov in pomanjkanja posebnih konsolidacijskih ukrepov na strani odhodkov v programu. Pomladanska napoved Komisije 2022 predvideva višji dolg sektorja država kot odstotek BDP, in sicer v višini 50,9 % BDP v letu 2022 in 52,6 % BDP v letu 2023. Razlika je predvsem posledica višjih predvidenih primanjkljajev.

Glede na pomladansko napoved Komisije 2022 je srednjeročna (10-letna povprečna) potencialna rast BDP ocenjena na 3,6 %. Vendar ta ocena ne upošteva učinka reform, vključenih v načrt za okrevanje in odpornost, ki bi lahko okrepile potencialno rast Romunije.

(15) Vlada je v letu 2022 postopno odpravila večino ukrepov, sprejetih v odziv na krizo zaradi COVID-19, tako da naj bi se začasni nujni podporni ukrepi zmanjšali z 1,1 % BDP v letu 2021 na 0,2 % BDP v letu 2022. Na javnofinančni primanjkljaj vplivajo ukrepi, sprejeti za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energentov, ki so v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2022 ocenjeni na 0,7 % BDP v letu 2022 in 0,1 % v letu 2023[15]. Ti ukrepi vključujejo predvsem zamejitve maloprodajnih in veleprodajnih cen na strani odhodkov ter obdavčitev dodatnega dobička proizvajalcev energije na strani prihodkov. Drugi ukrepi vključujejo odškodninske sheme za gospodinjstva ter račune malih in srednjih podjetij za energijo in plin ter energetske pravice za ranljive odjemalce. Ti ukrepi so bili napovedani kot začasni. Če pa bi cene energentov ostale visoke tudi v letu 2023, bi se lahko nekateri od teh ukrepov nadaljevali. Nekateri od teh ukrepov niso ciljno usmerjeni, zlasti splošne zgornje meje cen energentov za gospodinjstva. Na javnofinančni primanjkljaj vplivajo tudi stroški zagotavljanja začasne zaščite razseljenim osebam iz Ukrajine, ki naj bi po pomladanski napovedi Komisije iz leta 2022 znašali 0,1 % BDP tako v letu

[15] Podatki predstavljajo raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, sprejetih od jeseni 2021, vključno s tekočimi prihodki in odhodki ter po potrebi ukrepi v zvezi z naložbami v osnovna sredstva.

2022 kot tudi v letu 2023[16], ter stroški odhodkov za obrambo, ki so se povišali za 0,5 odstotne točke BDP v letu 2023.

(16) Napovedani nominalni primanjkljaj za leto 2022 v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2022 je za 1,3 odstotne točke BDP višji od ciljnega nominalnega primanjkljaja, ki ga je priporočil Svet, prilagoditev strukturnega salda pa naj bi znašala –0,2 odstotne točke BDP v letu 2022 v primerjavi s priporočenim 1,8 odstotne točke BDP. To zahteva natančno analizo na podlagi merila rasti odhodkov. V letu 2022 naj bi rast neto primarnih javnofinančnih odhodkov (prilagojenih za enkratne ukrepe in ukrepe fiskalne politike na strani prihodkov) v pomladanski napovedi Komisije 2022 znašala 9,6 %, kar je nad priporočenim 1,3 %. Napovedana rast skupnih odhodkov v letu 2022 je predvsem posledica povečanja odhodkov za socialno zaščito zaradi indeksacije pokojnin in socialnih ukrepov, predvidenih v proračunu, ter proračunskih stroškov ukrepov za zamejitev cen energentov (brez ukrepov na strani prihodkov) in obvladovanje toka razseljenih oseb iz Ukrajine. Pomembno vlogo ima tudi rast odhodkov za vmesno potrošnjo, ki je predvsem posledica visoke pričakovane inflacije po CPI, čeprav v manjši meri. Odklon rasti neto odhodkov od priporočila gre v isto smer kot odklon prilagoditve strukturnega salda, čeprav v večjem obsegu (2,7 odstotne točke BDP za rast neto odhodkov v primerjavi z 2,0 odstotne točke BDP za strukturni saldo). Razliko je mogoče delno pojasniti z višjim deležem prejemkov glede na BDP, napovedanim za leto 2022 v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2022, v primerjavi s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2021 (višji za 0,9 odstotne točke BDP), kar izboljšuje strukturni saldo, vendar ne vpliva na merilo rasti odhodkov. Na podlagi temeljite analize obstaja tveganje, da Romunija ne bo izpolnila fiskalnih ciljev za leto 2022, določenih v priporočilu Sveta z dne 18. junija 2021.

(17) Napovedani nominalni primanjkljaj za leto 2023 v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2022 je za 1,9 odstotne točke BDP višji od ciljnega nominalnega primanjkljaja, ki ga je priporočil Svet, prilagoditev strukturnega salda pa naj bi znašala 0,0 odstotne točke BDP v letu 2022 v primerjavi s priporočenim 1,7 odstotne točke BDP. To zahteva natančno analizo na podlagi merila rasti odhodkov. V letu 2023 naj bi rast neto primarnih javnofinančnih odhodkov (prilagojenih za enkratne ukrepe in ukrepe fiskalne politike na strani prihodkov) v pomladanski napovedi Komisije 2022 znašala 1,7 %, kar je nad priporočenim 0,9 %. Na podlagi temeljite analize obstaja tveganje, da Romunija ne bo izpolnila fiskalnih ciljev za leto 2023, določenih v priporočilu Sveta z dne 18. junija 2021. Glede na tveganje, da priporočeni fiskalni cilji v letih 2022 in 2023 ne bodo doseženi, se zdijo dodatni proračunski ukrepi pomembni za izpolnitev prilagoditvene poti in dosego odprave čezmernega primanjkljaja do leta 2024.

(18) V skladu s konvergenčnim programom za leto 2022 naj bi se primanjkljaj sektorja država postopno zmanjšal na 2,95 % BDP v letu 2024 in na 2,9 % BDP do leta 2025. Za primanjkljaj sektorja država se tako načrtuje, da bo do leta 2024 padel pod 3 % BDP. Konsolidacija javnih financ se načrtuje predvsem na odhodkovni strani

[16] Skupno število razseljenih oseb iz Ukrajine v EU naj bi do konca leta 2022 postopoma doseglo šest milijonov, njihova geografska porazdelitev pa se ocenjuje na podlagi velikosti obstoječe diaspore, gostote prebivalstva države članice sprejema in dejanske porazdelitve razseljenih oseb iz Ukrajine po vsej EU od marca 2022. Ocene proračunskih stroškov na osebo temeljijo na mikrosimulacijskem modelu Euromod Skupnega raziskovalnega središča Komisije, pri čemer se upoštevajo tako denarni transferji, do katerih so osebe lahko upravičene, kot tudi prejemki v naravi, kot sta izobraževanje in zdravstveno varstvo.

proračuna. Vendar informacije o predvidenih osnovnih konsolidacijskih ukrepih niso zagotovljene. V skladu s programom naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do leta 2025 stabiliziral, in sicer naj bi se zmanjšal na 49,4 % v letu 2024 in na 48,9 % v letu 2025. Na podlagi analize Komisije se zdijo tveganja za vzdržnost dolga v srednjeročnem obdobju visoka.

(19) V skladu s členom 19(3), točka (b), in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi (EU) 2021/241 načrt za okrevanje in odpornost vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se medsebojno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te prispevajo k reševanju vseh ali pomembnega dela gospodarskih in socialnih izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih, ki jih je Svet v okviru evropskega semestra v letih 2019 in 2020 naslovil na Romunijo, poleg morebitnih specifičnih priporočil za državo, izdanih do datuma sprejetja načrta. Načrt obravnava zlasti popolno digitalizacijo davčne uprave in postopno odpravo pretiranih davčnih spodbud, da bi izboljšali kakovost in vzdržnost javnih financ. Načrt prispeva tudi k zagotavljanju vzdržnosti in pravičnosti javnega pokojninskega sistema. Pričakuje se, da bodo reforme zdravstvenega varstva skupaj z naložbami v digitalizacijo izboljšale dostop, stroškovno učinkovitost in odpornost zdravstvenega varstva. Poleg tega se pričakuje, da bodo odločanje na podlagi dokazov, dolgoročno načrtovanje in javna posvetovanja ter ukrepi za izboljšanje postopka javnega naročanja prispevali k izboljšanju kakovosti in učinkovitosti javne uprave, kar bo privedlo do boljšega črpanja sredstev EU. Cilj načrta je s povečanjem neodvisnosti in učinkovitosti sodstva, izboljšanjem dostopa do pravnega varstva in okrepitvijo boja proti korupciji obravnavati glavna vprašanja v zvezi s spoštovanjem pravne države v Romuniji v skladu z ustrezno sodno prakso Sodišča Evropske unije ter ob upoštevanju priporočil iz poročil o mehanizmu za sodelovanje in preverjanje, poročil Skupine držav proti korupciji (GRECO), mnenj Beneške komisije in poročil o pravni državi. Ključne reforme v zvezi z določanjem minimalne plače in minimalnega dohodka za vključevanje, krepitvijo korporativnega upravljanja podjetij v državni lasti in socialnim dialogom obravnavajo tudi dolgoletna specifična priporočila za državo. Načrt vzpostavlja tudi enoten, vključujoč in kakovosten sistem predšolske vzgoje in varstva, ki ga spremljajo naložbe v otroško varstvo. Poleg tega spodbuja trajnostne in digitalne naložbe ter podpira raziskovalne in razvojne dejavnosti. Ključne reforme in naložbe v zvezi z razogljičenjem, vzpostavitvijo vladnih storitev v oblaku in uvedbo elektronske osebne izkaznice prispevajo k podpiranju zelenega in digitalnega prehoda.

(20) Izvajanje načrta za okrevanje in odpornost Romunije naj bi prispevalo k doseganju nadaljnjega napredka pri zelenem in digitalnem prehodu. Ukrepi, ki podpirajo podnebne cilje v Romuniji, predstavljajo 41 % skupnih dodeljenih sredstev iz načrta, ukrepi, ki podpirajo digitalne cilje, pa 21 % skupnih dodeljenih sredstev iz načrta. Celovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v skladu z zadevnimi mejniki in cilji bo Romuniji pomagalo hitro okrevati po posledicah krize zaradi COVID-19, hkrati pa bo okrepilo njeno odpornost. Sistematično vključevanje socialnih partnerjev in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost ter drugih ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ki presegajo načrt, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za celoten program politik.

(21) Romunija je programske dokumente kohezijske politike[17] za partnerski sporazum predložila 14. aprila 2022, za svoj prvi program pa 6. maja 2022. V skladu z Uredbo (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 bo Romunija pri načrtovanju programov skladov kohezijske politike za obdobje 2021–2027 upoštevala zadevna specifična priporočila. To je predpogoj za izboljšanje učinkovitosti in povečanje dodane vrednosti finančne podpore, prejete iz skladov kohezijske politike, ob hkratnem spodbujanju usklajevanja, dopolnjevanja in skladnosti med temi skladi ter drugimi instrumenti in skladi Unije. Uspešno izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost ter programov kohezijske politike je odvisno tudi od odprave ozkih grl za naložbe v podporo zelenemu in digitalnemu prehodu ter uravnoteženemu teritorialnemu razvoju.

(22) V odziv na mandat voditeljev držav ali vlad EU iz izjave iz Versaillesa je cilj načrta REPowerEU čim prej postopno odpraviti odvisnost Evropske unije od uvoza fosilnih goriv iz Rusije. V ta namen se v dialogu z državami članicami opredeljujejo najprimernejši projekti, naložbe in reforme na nacionalni, regionalni in EU ravni. Cilj teh ukrepov je zmanjšati splošno odvisnost od fosilnih goriv in nadomestiti uvoz fosilnih goriv iz Rusije s fosilnimi gorivi iz drugih držav.

(23) Glede na podatke za leto 2020 mešanica energijskih virov v Romuniji močno temelji na fosilnih gorivih, pri čemer nafta in plin predstavljata približno 30 %, premog pa dodatnih 10 %. Romunija sama proizvede približno 80 % plina, ki ga porabi, preostanek pa prihaja iz Rusije (v EU uvoz plina na splošno predstavlja največ porabe, saj v povprečju 44 % uvoza prihaja iz Rusije). Uvoz surove nafte iz Rusije predstavlja 32 % celotnega uvoza v primerjavi s povprečjem EU, ki znaša 26 %[18]. Romunija je zavezana opuščanju premoga do leta 2032. Za dosego tega ambicioznega cilja romunski načrt za okrevanje in odpornost ter drugi skladi EU, kot je sklad za modernizacijo, vključujejo znatne naložbe v spodbujanje razogljičenja z namestitvijo novih zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov. Vendar bo treba zaradi zelenega prehoda in velikega napovedanega povečanja porabe energije znatno nadgraditi omrežja za prenos energije in pospešiti uvajanje zelene infrastrukture. Zato bo treba izboljšati regulativni okvir, povečati naložbe in opolnomočiti odjemalce, da se jim omogoči dejavno sodelovanje na trgu električne energije, bodisi posamezno bodisi skupaj prek energetskih skupnosti. Z nadaljnjim spodbujanjem naložb v infrastrukturo, kot je skladiščenje, ter plinske in elektroenergetske povezave s sosednjimi državami bi se lahko povečale diverzifikacija oskrbe z energijo, stabilnost trga in prilagodljivost regionalnim razlikam. To je treba obravnavati v okviru ruske invazije na Ukrajino in zmanjšanja odvisnosti od uvoza, saj je energetski sistem še vedno močno odvisen od fosilnih goriv. Poleg tega plinska polja na morju, odkrita v Črnem morju, pomenijo pomembno priložnost za Romunijo, da dodatno okrepi svojo energetsko neodvisnost in znatno podpre sosednje države članice pri zmanjševanju njihove odvisnosti od ruskega uvoza zemeljskega plina. Priporoča se, naj bodo, kadar je to mogoče, nove naložbe v infrastrukturo in omrežje, ki so povezane s plinom, primerne za prihodnost, da se s prehodom na trajnostna goriva v prihodnosti omogoči njihova dolgoročna trajnostnost. Poleg tega plinska polja na morju, odkrita v Črnem morju, pomenijo pomembno priložnost za Romunijo, da dodatno okrepi svojo energetsko neodvisnost

[17] Uredba (EU) 2021/1060 (UL L 231, 30.6.2021, str. 159).

[18] Eurostat (2020), delež ruskega uvoza glede na skupni uvoz. Za povprečje EU27 skupni uvoz temelji na uvozu iz držav zunaj EU27. Za Romunijo skupni uvoz vključuje trgovino znotraj EU. Surova nafta ne vključuje rafiniranih naftnih derivatov.

in znatno podpre sosednje države članice pri zmanjševanju njihove odvisnosti od ruskega uvoza zemeljskega plina. Hkrati romunski načrt za okrevanje in odpornost predvideva 3 milijarde EUR za ukrepe za energijsko učinkovitost v javnih in zasebnih stanovanjskih stavbah ter v industrijskih sektorjih. Da bi zmanjšali porabo energije in odvisnost od fosilnih goriv, je treba preseči ta prvi val prenove, saj cilj načrta za okrevanje in odpornost ne bo zajemal celotnega stavbnega fonda. Romunija mora dodatno izboljšati okvir politike, da bi pospešila prenovo stavb. Za uskladitev s cilji svežnja „Pripravljeni na 55“ bo treba dodatno okrepiti prizadevanja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter povečanje energije iz obnovljivih virov in energijske učinkovitosti.

(24) Medtem ko bo pospešitev prehoda s fosilnih goriv na podnebno nevtralnost v več sektorjih povzročila znatne stroške prestrukturiranja, lahko Romunija v okviru kohezijske politike uporabi mehanizem za pravični prehod, da v najbolj prizadetih regijah ublaži socialno-ekonomske posledice prehoda. . Poleg tega lahko Romunija uporabi Evropski socialni sklad plus, da izboljša zaposlitvene možnosti in okrepi socialno kohezijo.

(25) Svet je preučil konvergenčni program Romunije za leto 2022[19], njegovo mnenje pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj.

(26) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda in te ocene Komisije preučil nacionalni reformni program za leto 2022 in konvergenčni program za leto 2022. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih 1, 2 in 3 spodaj. Fiskalne politike iz priporočila 1 med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih z velikim in vztrajnim primanjkljajem tekočega računa, saj bodo boljši fiskalni saldi pomagali zmanjšati velike potrebe romunskega gospodarstva po zunanjem financiranju. Politike iz priporočila 2 med drugim prispevajo k odpravljanju neravnotežij, povezanih s konkurenčnostjo. Politike iz priporočila 3 med drugim prispevajo k odpravljanju dolgoročnejših ranljivosti, povezanih z zunanjimi računi –

PRIPOROČA, da Romunija v letih 2022 in 2023 ukrepa tako, da:

1. si prizadeva za fiskalne politike v skladu s priporočilom Sveta z dne 18. junija 2021 za odpravo čezmernega javnofinančnega primanjkljaja v Romuniji;

2. nadaljuje izvajanje svojega načrta za okrevanje in odpornost v skladu z mejniki in cilji, določenimi v Izvedbenem sklepu Sveta z dne 3. novembra 2021; hitro zaključi pogajanja s Komisijo o programskih dokumentih kohezijske politike za obdobje 2021–2027, da se lahko začnejo izvajati;

[19] .

3. zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv; spodbuja nadaljnjo širitev trajnostne proizvodnje energije s pospeševanjem razvoja obnovljivih virov energije, nadgradnjo omrežij za prenos energije in povečanjem medsebojne povezanosti s sosednjimi državami članicami; poveča hitrost in ambicioznost prenove, da bi se povečala energijska učinkovitost stavbnega fonda.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik